

פרשת ויקהל

ל א וַיִּקְהַל מֹשֶׁה אֶת־כָּל־עַדְת בְּנֵי־יִשְׂרָאֵל וַיֹּאמֶר אֲלֵהֶם אֱלֹהֵי הַדְּבָרִים אֲשֶׁר־צִוָּה יְהוָה לַעֲשׂוֹת אֹתָם:

וַיִּקְהַל מֹשֶׁה אֶת־כָּל־עַדְת בְּנֵי־יִשְׂרָאֵל וַיֹּאמֶר אֲלֵהֶם אֱלֹהֵי הַדְּבָרִים אֲשֶׁר־צִוָּה יְהוָה לַעֲשׂוֹת אֹתָם: וְאֶכְנָשׁ מֹשֶׁה יָת כָּל פְּנִשְׁתָּא דְבְנֵי יִשְׂרָאֵל וְאָמַר לְהוֹן אֵלִין פְּתַגְמָא דִּי פְקַד יְיָ לְמַעַבְד יְתַהוֹן:

ב שֵׁשֶׁת יָמִים תַּעֲשֶׂה מְלָאכָה וּבַיּוֹם הַשְּׁבִיעִי יִהְיֶה לָכֶם קֹדֶשׁ שַׁבַּת שַׁבְּתוֹן לַיהוָה כָּל־הָעֲשֵׂה בּוֹ מְלָאכָה יוּמָת:

שֵׁשֶׁת יָמִים תַּעֲשֶׂה מְלָאכָה וּבַיּוֹם הַשְּׁבִיעִי יִהְיֶה לָכֶם קֹדֶשׁ שַׁבַּת שַׁבְּתוֹן לַיהוָה כָּל־הָעֲשֵׂה בּוֹ מְלָאכָה יוּמָת:

שְׁתָּא יוּמִין תַּתְעַבְד עַבְדְּתָא וּבִיּוּמָא שְׁבִיעָאָה יְהִי לְכוּן קוּדְשָׁא שְׁבָא שַׁבְּתָא קָדָם יְיָ כָּל דִּיעַבְד בִּיה עַבְדְּתָא יְתַקְטֵל:

ג לֹא־תַבְעֲרוּ אִשׁ בְּכָל מִשְׁכְּתֵיכֶם בַּיּוֹם הַשַּׁבָּת:

לֹא־תַבְעֲרוּ אִשׁ בְּכָל מִשְׁכְּתֵיכֶם בַּיּוֹם הַשַּׁבָּת:

לָא תַבְעֲרוּן אִשְׁתָּא בְּכָל מוֹתְבַנִּיכוּן בִּיּוּמָא דְשַׁבְּתָא: פ

ד וַיֹּאמֶר מֹשֶׁה אֶל־כָּל־עַדְת בְּנֵי־יִשְׂרָאֵל לֵאמֹר זֶה הַדְּבָר אֲשֶׁר־צִוָּה יְהוָה לֵאמֹר:

וַיֹּאמֶר מֹשֶׁה אֶל־כָּל־עַדְת בְּנֵי־יִשְׂרָאֵל לֵאמֹר זֶה הַדְּבָר אֲשֶׁר־צִוָּה יְהוָה לֵאמֹר:

וַאֲמַר מֹשֶׁה לְכָל פְּנִשְׁתָּא דְבְנֵי יִשְׂרָאֵל לְמִימָר דִּין פְּתַגְמָא דִּי פְקַד יְיָ לְמִימָר:

~~~~~ רישׁי ~~~~~

(א) וַיִּקְהַל מֹשֶׁה, לְמַחֲרַת יוֹם הַכַּפּוּרִים, בְּשִׁירְד מִן הָהָר, וְהוּא לְשׁוֹן הַפְּעִיל שְׂאִינוֹ אוֹסַף אֲנָשִׁים בְּיָדִים, אֶלָּא הֵן נֶאֱסָפִים עַל פִּי דְבוּרוֹ, וְתַרְגּוּמוֹ: וְאֶכְנָשׁ:

(ב) שֵׁשֶׁת יָמִים, הַקָּדִים לְהֵם אֲזַהַרַת שַׁבַּת לְצוּוֵי מְלָאכָת הַמְשַׁכְּן לומר שְׂאִינָה דוֹחָה אֶת הַשַּׁבָּת:

(ג) לֹא־תַבְעֲרוּ אִשׁ, יֵשׁ מְרַבּוּתֵינוּ אוֹמְרִים הַכְּעָרָה לְלָאוּ יִצְאָת וְיֵשׁ אוֹמְרִים לְחַלֵּק יִצְאָת (סנהדרין לה, יבמות ו):

(ד) זֶה הַדְּבָר אֲשֶׁר־צִוָּה ה', לִי לֵאמֹר לָכֶם:

ה קָחוּ מֵאֲתֶכֶם תְּרוּמָה לַיהוָה כֹּל נָדִיב לְבֹו יְבִיאֶהָ אֶת תְּרוּמַת יְהוָה זָהָב וְכֶסֶף וְנִחְשָׁת:
קָחוּ מֵאֲתֶכֶם תְּרוּמָה לַיהוָה כֹּל נָדִיב לְבֹו יְבִיאֶהָ אֶת תְּרוּמַת יְהוָה זָהָב וְכֶסֶף וְנִחְשָׁת:
סָבוּ מִנְכוֹן אֲפָרְשׁוּתָא קָדָם יי כֹּל דִּיתְרַעֵי לְפִיָּה יִיתֵי יַת אֲפָרְשׁוּתָא קָדָם יי דִּהֲבָא וְכֶסֶף וְנִחְשָׁא:

ו ותכלת וארגמן ותולעת שני ושש ועזים:
ותכלת וארגמן ותולעת שני ושש ועזים:
ותכלא וארגונא וצבע זהרי ובוץ ומעזי:

ז וערת אילם מאדמים וערת תחשים ועצי שמים:
וערת אילם מאדמים וערת תחשים ועצי שמים:
ומשכי דדכרי מסמקי ומשכי דססגונא ואעי שטין:

ח ושמן למאור ובשמים לשמן המשחה ולקטרת הסמים:
ושמן למאור ובשמים לשמן המשחה ולקטרת הסמים:
ומשחא לאנהרותא ובוסמיא למשח רבותא ולקטרת בוסמיא:

ט ואבני־שהם ואבני מלאים לאפור ולחשן:
ואבני־שהם ואבני מלאים לאפור ולחשן:
ואבני בורלא ואבני אשלמותא לשקעא באפודא ובחושנא:

י וכל־חכם־לב בכם יבאו ויעשו את כל־אשר צוה יהוה:
וכל־חכם־לב בכם יבאו ויעשו את כל־אשר צוה יהוה:
וכל חכימי לבא בכון ייתון ויעבדון ית כל די פקד יי:

יא אֶת־הַמִּשְׁכָּן אֶת־אֹהֶלוֹ וְאֶת־מִכְסֵהוּ וְאֶת־קַרְסָיו וְאֶת־קַרְשָׁיו אֶת־בְּרִיחָיו (בריוו כתיב)
אֶת־עַמֻּדָיו וְאֶת־אֲדָנָיו:

אֶת־הַמִּשְׁכָּן אֶת־אֹהֶלוֹ וְאֶת־מִכְסֵהוּ וְאֶת־קַרְסָיו וְאֶת־קַרְשָׁיו אֶת־בְּרִיחָיו (בריוו כתיב) אֶת־עַמֻּדָיו וְאֶת־אֲדָנָיו:
יַת מִשְׁכְּנָא יַת פְּרִסְיָה וְיַת חוֹפְאִיָּה יַת פּוֹרְפוּהֵי וְיַת דְּפוּהֵי יַת עֲבֹרְהֵי יַת עֲמוּדוּהֵי וְיַת סְמְכוּהֵי:

רש"י

(ה) נָדִיב לְבֹו, על שם שלבו נדכו קרוי 'נדיב לב'. כָּכֵר פִּרְשֵׁי נִדְבַת הַמִּשְׁכָּן וּמְלֹאכְתּוֹ בְּמִקּוֹם צוּאָתָם:
(יא) אֶת הַמִּשְׁכָּן, יריעות התפתחות הנראות בתוכו קרויים 'משכן'. אֶת אֹהֶלוֹ, הוא אהל יריעות עזים העשוי לגג. וְאֶת מִכְסֵהוּ, מכסה עורות האילים והתחשים:

יב אֶת־הָאֶרֶן וְאֶת־בְּדִיּוֹ אֶת־הַכַּפֹּרֶת וְאֶת פְּרֻכַת הַמִּסְכָּה:
אֶת־הָאֶרֶן וְאֶת־בְּדִיּוֹ אֶת־הַכַּפֹּרֶת וְאֶת פְּרֻכַת הַמִּסְכָּה:
יָת אֲרוֹנָא וְיָת אֲרִיחֻהִי יָת כַּפְרָתָא וְיָת פְּרֻכְתָּא דְפָרְסָא:

יג אֶת־הַשֻּׁלְחָן וְאֶת־בְּדִיּוֹ וְאֶת־כָּל־כֶּלָיו וְאֶת לֶחֶם הַפָּנִים:
אֶת־הַשֻּׁלְחָן וְאֶת־בְּדִיּוֹ וְאֶת־כָּל־כֶּלָיו וְאֶת לֶחֶם הַפָּנִים:
יָת פְּתוּרָא וְיָת אֲרִיחֻהִי וְיָת כָּל מְנוּהֵי וְיָת לֶחֶם אֲפִיָּא:

יד וְאֶת־מִנְרַת הַמַּאֲוֵר וְאֶת־כִּלְיָהּ וְאֶת־נִרְתִּיהָ וְאֶת שֶׁמֶן הַמַּאֲוֵר:
וְאֶת־מִנְרַת הַמַּאֲוֵר וְאֶת־כִּלְיָהּ וְאֶת־נִרְתִּיהָ וְאֶת שֶׁמֶן הַמַּאֲוֵר:
וְיָת מִנְרֵתָא דְאֲנַהֲרִי וְיָת מְנַהָא וְיָת בּוֹצִינְהָא וְיָת מְשָׁחָא דְאֲנַהֲרֵתָא:

טו וְאֶת־מִזְבַּח הַקְּטֹרֶת וְאֶת־בְּדִיּוֹ וְאֶת שֶׁמֶן הַמִּשְׁחָה וְאֶת קְטֹרֶת הַסַּמִּים וְאֶת־מִסְכָּה הַפֶּתַח לְפֶתַח הַמִּשְׁכָּן:

וְאֶת־מִזְבַּח הַקְּטֹרֶת וְאֶת־בְּדִיּוֹ וְאֶת שֶׁמֶן הַמִּשְׁחָה וְאֶת קְטֹרֶת הַסַּמִּים וְאֶת־מִסְכָּה הַפֶּתַח לְפֶתַח הַמִּשְׁכָּן:
וְיָת מִדְבַּחָא דְקְטֹרֶת בּוֹסְמִיָּא וְיָת אֲרִיחֻהִי וְיָת מְשָׁחָא דְרִבּוּתָא וְיָת קְטֹרֶת בּוֹסְמִיָּא וְיָת פְּרָסָא דְתִרְעָא לְתִרְעַע מְשַׁפָּנָא:

טז אֶת | מִזְבַּח הָעֹלָה וְאֶת־מִכְבַּר הַנְּחֹשֶׁת אֲשֶׁר־לוֹ אֶת־בְּדִיּוֹ וְאֶת־כָּל־כֶּלָיו אֶת־הַכִּיֹּר וְאֶת־כַּנּוֹ:

אֶת | מִזְבַּח הָעֹלָה וְאֶת־מִכְבַּר הַנְּחֹשֶׁת אֲשֶׁר־לוֹ אֶת־בְּדִיּוֹ וְאֶת־כָּל־כֶּלָיו אֶת־הַכִּיֹּר וְאֶת־כַּנּוֹ:
יָת מִדְבַּחָא דְעֹלָתָא וְיָת סַרְדָּא דְנְחֹשֶׁא דִּילִיָּהּ יָת אֲרִיחֻהִי וְיָת כָּל מְנוּהֵי יָת פִּיּוּרָא וְיָת בְּסִיסִיָּהּ:

===== רש"י =====

(יב) וְאֶת פְּרֻכַת הַמִּסְכָּה, פְּרֻכַת הַמְּחִיצָה, כָּל דְבַר הַמַּגֵּן, בֵּין מְלַמְעֵלָה בֵּין מְכַנְגֵד, קְרוּי 'מִסְכָּה' ו'סִכָּף', וְכֵן (אייב א) "שִׁכְתָּ בְעֵדוֹ", (הושע ב) "הִגְנִי שֶׁךְ אֶת־דְּרָכֶךָ":

(יג) לֶחֶם הַפָּנִים, כֶּכֶר פֶּרֶשְׁתִּי עַל שֵׁם שְׁהִי לֹ פָנִים לְכָאן וּלְכָאן, שְׁהִיָּה עֲשׂוּי כַּמִּין תְּבַה פְּרוּצָה:

(יד) וְאֶת כִּלְיָהּ, מְלַקְחִים וּמְחַתּוֹת. נִרְתִּיהָ, שְׁשֻׁלּוּצִי"ש בְּלַע"ז, בְּזִיכִים שֶׁהַשֶּׁמֶן וְהַפְּתִילוֹת נִתּוּנִין בָּהֶן. וְאֶת שֶׁמֶן הַמַּאֲוֵר, אִף הוּא צָרִיף חֲכִמֵי־לֵב, שֶׁהוּא מְשַׁנָּה מְשָׁאֵר שְׁמָנִים, כְּמוֹ שֶׁמֶפְרֵשׁ בְּמִנְחוֹת: 'מְגַרְגְרוֹ בְּרֵאשׁ הַזֵּית', וְהוּא כְּתִיב וְנָךְ:

(טו) מִסְכָּה הַפֶּתַח, 'וּלְיוֹן שְׁלִפְנֵי הַמְּזֻרָח', שְׁלֵא הִיּוּ שֵׁם [לֵא] קְרָשִׁים וְלֹא יִרְיעוֹת:

וַיֵּאֵת קַלְעִי הַחֲצֵר אֶת־עַמְדָיו וְאֶת־אֲדָנֶיהָ וְאֵת מִסְךְ שַׁעַר הַחֲצֵר:

את קלעי החצר את־עמדי ואת־אדניה ואת מסך שער החצר:

וְיָת סָרְדֵי דִרְתָּא יָת עַמּוּדֵיהִי וְיָת סַמְכָהָּ וְיָת פְּרָסָא דִתְרַע דִרְתָּא:

יה את־יתדת המשכן ואת־יתדת החצר ואת־מיתריהם:

את־יתדת המשכן ואת־יתדת החצר ואת־מיתריהם:

יָת סַפֵּי מִשְׁכְּנָא וְיָת סַפֵּי דִדְרְתָּא וְיָת אֶטוּנִיהוּן:

יט את־בגדי השָרָד לְשַׁרְדַּת בְּקֹדֶשׁ אֶת־בְּגָדֵי הַקֹּדֶשׁ לְאַהֲרֹן הַכֹּהֵן וְאֶת־בְּגָדֵי בָנָיו לְכַהֵן:

את־בגדי השָרָד לְשַׁרְדַּת בְּקֹדֶשׁ אֶת־בְּגָדֵי הַקֹּדֶשׁ לְאַהֲרֹן הַכֹּהֵן וְאֶת־בְּגָדֵי בָנָיו לְכַהֵן:

יָת לְבוּשֵׁי שְׂמוּשָׂא לְשִׁמְשָׂא בְּקוֹדֶשׁ יָת לְבוּשֵׁי קוֹדֶשׁ לְאַהֲרֹן כַּהֵנָּא וְיָת לְבוּשֵׁי בְנוֹהֵי לְשִׁמְשָׂא:

כ וַיֵּצְאוּ כָּל־עֵדֶת בְּנֵי־יִשְׂרָאֵל מִלִּפְנֵי מֹשֶׁה:

וַיֵּצְאוּ כָּל־עֵדֶת בְּנֵי־יִשְׂרָאֵל מִלִּפְנֵי מֹשֶׁה:

וַיִּנְפְּקוּ כָּל בְּנֵי יִשְׂרָאֵל מִן קֶדֶם מֹשֶׁה: **שני**

רש"י

(יז) אֶת־עַמְדָיו וְאֶת־אֲדָנֶיהָ, הרי 'חצר' קרוי כאן לשון זָכָר וּלְשׁוֹן נְקִיבָה, וְכֵן דְּבָרִים הַרְבֵּה. וְאֵת מִסְךְ שַׁעַר הַחֲצֵר, 'לוילון פְּרוּשׁ לְצַד הַמְּזֻרָח' עֲשָׂרִים אַמָּה אֲמָצְעֵיּוֹת שֶׁל רֹחַב הַחֲצֵר, שֶׁהִיא חֲמִשִּׁים רֹחַב וְסִתּוּמִין הֵימָנוּ לְצַד צְפוֹן חֲמִשׁ עֶשְׂרֵה אַמָּה וְכֵן לְדָרוֹם, שְׁנָאֵמֵר (שְׁמוֹת כו) 'וַחֲמִשׁ עֶשְׂרֵה אַמָּה קְלָעִים לַפֶּתַח':

(יח) וְיָתֵת, לְתַקְעַ וְלִקְשׁוֹר בָּהֶם סוּפֵי הִרְיָעוֹת בְּאַרְץ שְׁלֵא יָנוּעוּ בְּרוּחַ. מִיתְרֵיהֶם, 'חֲבָלִים' — לִקְשׁוֹר:

(יט) בְּגָדֵי הַשָּׂרָד, לְכַסּוֹת הָאָרוֹן וְהַשְּׁלֵחָן, וְהַמְּנוֹרָה וְהַמְּזֻבְחוֹת בְּשַׁעַת סְלוֹק מִסְּעוֹת:

כא ויבאו כל-איש אשר-נשאו לבו וכל אשר נדבה רוחו אתו הביאו את-תְּרוּמַת יְהוָה למלאכת אהל מועד ולכל-עֲבֹדָתוֹ ולבגְדֵי הַקֹּדֶשׁ:

ויבאו כל-איש אשר-נשאו לבו וכל אשר נדבה רוחו אתו הביאו את-תְּרוּמַת יְהוָה למלאכת אהל מועד ולכל-עֲבֹדָתוֹ ולבגְדֵי הַקֹּדֶשׁ:

ואתו כל גבר דאתרעי לפיה וכל די אשְׁלַמַת רוחיה יתיה איתִיאו ית אפרְשִׁיתָא קָדָם יי לעֲבִידַת מְשָׁכָן זְמָנָא וְלִכְל פְּלִחְנִיָּה וְלִלְבוּשֵׁי קוּדְשָׁא:

כב ויבאו האנשים על-הנשים כל א נדיב לב הביאו חח ונזם וטפעת וכומז כל-פלי זְהָב וכל-איש אשר הניף תנופת זְהָב ליהוה:

ויבאו האנשים על-הנשים כל א נדיב לב הביאו חח ונזם וטפעת וכומז כל-פלי זְהָב וכל-איש אשר הניף תנופת זְהָב ליהוה:

ומיתן גבריא על נשיא כל דאתרעי לפיה איתִיאו שִׁירִין וְשִׁבְכִין וְעִזְקִין וּמְחוּדִין כָּל מִן דְּזָהָב וְכָל גְּבֵר דִּי אַרְיִים אַרְמוֹת דְּזָהָב קָדָם יי:

כג וכל-איש אשר-נמצא אתו תכלת וארגמן ותולעת שני ושש ועזים ועלת אילם מאדמים וערת תחשים הביאו:

וכל-איש אשר-נמצא אתו תכלת וארגמן ותולעת שני ושש ועזים ועלת אילם מאדמים וערת תחשים הביאו:

וכל גבר דאשתכח עמיה תכלא וארגנא וצבע זהורי ובוץ ומעזי ומשכי דדכרי מסמקי ומשכי ססגונא איתִיאו:

כד כל-מרים תרומת כסף ונחשת הביאו את תרומת יהוה וכל אשר נמצא אתו עצי שטים לכל-מלאכת העבודה הביאו:

כל-מרים תרומת כסף ונחשת הביאו את תרומת יהוה וכל אשר נמצא אתו עצי שטים לכל-מלאכת העבודה הביאו:

כל דארים ארמות כסף ונחש איתִיאו ית אפרְשִׁיתָא קָדָם יי וכל די אשְׁתַּכַּח עִמִּיה אָעִי שְׁטִין לְכָל עֲבִידַת פְּלִחְנָא אִיתִיאו:

===== רש"י =====

(כב) על הנשים, עם הנשים, וסמוכין אליהם. חח, הוא תכשיט של זהב עגל, נתון על הזרוע — והוא הצמיד. וכומז, כלי זהב הוא, נתון כנגד אותו מקום לאשה, ורבותינו פִּרְשׁוּ שֶׁם "כומז" [כמז] — כִּפְאוֹ מִקוּם זִמָּה: (כג) וכל-איש אשר-נמצא אתו, תכלת או ארגמן או תולעת שני או עורות אילים או תחשים, כלם הביאו:

כה וכל־אשה חכמת־לב בִּידֶיהָ טוּוּ וַיָּבִיאוּ מִטּוֹה אֶת־הַתְּכֵלֶת וְאֶת־הָאַרְגָּמָן אֶת־תּוֹלַעַת
הַשָּׁנִי וְאֶת־הַשֵּׁשׁ:

וְכָל־אִשָּׁה חֲכֵמַת־לֵב בִּידֶיהָ טוּוּ וַיָּבִיאוּ מִטּוֹה אֶת־הַתְּכֵלֶת וְאֶת־הָאַרְגָּמָן אֶת־תּוֹלַעַת הַשָּׁנִי וְאֶת־הַשֵּׁשׁ:
וְכָל אֶתְתָּא חֲכִימַת לְבָא בִּידְהָא מְעֻזָּא וּמִיָּתֵן כַּד עָזַל יֵת תְּכֵלָא וְיֵת אַרְגָּמָא יֵת צַבֵּעַ זְהוּרִי וְיֵת בּוּצָא:

כו וְכָל־הַנָּשִׁים אֲשֶׁר נָשָׂא לִבָּן אֶתְנָה בְּחֻכְמָה טוּוּ אֶת־הַעֲוִים:
וְכָל־הַנָּשִׁים אֲשֶׁר נָשָׂא לִבָּן אֶתְנָה בְּחֻכְמָה טוּוּ אֶת־הַעֲוִים:
וְכָל נְשִׂיא דְאֶתְרַעֵי לְבָהֵן עֲמָהֵן בְּחֻכְמָא עֲזֻלָּן יֵת מְעֻזָּא:

כז וְהַנְּשֵׂאִים הָבִיאוּ אֶת אַבְנֵי הַשֹּׁהַם וְאֶת אַבְנֵי הַמַּלְאִים לְאֶפֶוד וְלַחֹשֶׁן:
וְהַנְּשֵׂאִים הָבִיאוּ אֶת אַבְנֵי הַשֹּׁהַם וְאֶת אַבְנֵי הַמַּלְאִים לְאֶפֶוד וְלַחֹשֶׁן:
וְרַבְרַבֵּיא אִיתִיאוּ יֵת אַבְנֵי בּוּרְלָא וְיֵת אַבְנֵי אֶשְׁלָמוּתָא לְשִׁקְעָא בְּאֶפֶודָא וּבְחוֹשֶׁנָּא:

כח וְאֶת־הַבָּשָׂם וְאֶת־הַשֶּׁמֶן לְמֵאֹר וְלִשְׁמֵן הַמִּשְׁחָה וְלִקְטֹרֶת הַסַּמִּים:
וְאֶת־הַבָּשָׂם וְאֶת־הַשֶּׁמֶן לְמֵאֹר וְלִשְׁמֵן הַמִּשְׁחָה וְלִקְטֹרֶת הַסַּמִּים:
וְיֵת בּוּסְמָא וְיֵת מִשְׁחָא לְאַנְהָרִיתָא וְלְמִשְׁחָא דְרַבּוּתָא וְלִקְטֹרֶת בּוּסְמָא:

כט כָּל־אִישׁ וְאִשָּׁה אֲשֶׁר נָדַב לָבֶם אֶתֶם לְהָבִיא לְכָל־הַמְּלָאכָה אֲשֶׁר צִוָּה יְהוָה לַעֲשׂוֹת
בְּיַד־מֹשֶׁה הַבְּיָאוּ בְּנֵי־יִשְׂרָאֵל נְדָבָה לַיהוָה:

כָּל־אִישׁ וְאִשָּׁה אֲשֶׁר נָדַב לָבֶם אֶתֶם לְהָבִיא לְכָל־הַמְּלָאכָה אֲשֶׁר צִוָּה יְהוָה לַעֲשׂוֹת בְּיַד־מֹשֶׁה הַבְּיָאוּ
בְּנֵי־יִשְׂרָאֵל נְדָבָה לַיהוָה:

כָּל גָּבֵר וְאֶתְתָּא דְאֶתְרַעֵי לְבָהֵן עֲמָהֵן לְאִיתְתָּא לְכָל עַבְדֵּתָא דִּי פְקִיד יֵי לְמַעַבְדַּ בִּידָא דְמֹשֶׁה אִיתִיאוּ
בְּנֵי יִשְׂרָאֵל נְדָבְתָא קָדָם יֵי: פ' שְׁלִישִׁי, שְׁנֵי כִשְׁהֵן מַחוּבְרִין

רש"י

(כו) טוּוּ אֶת הַעֲוִים, (שבת צט) היא היתה אֲמָנוּת יִתְרָה, שְׁמַעֲל גַּבֵּי הַעֲזִים הָיוּ טוֹוִין אוֹתָן:

(כז) וְהַנְּשֵׂאִים הָבִיאוּ, אָמַר רַבִּי נִתָּן: מָה רָאוּ נְשִׂאִים לְהַתְּנַדֵּב בְּחֻכְמַת הַמִּזְבֵּחַ בְּתַחֲלָה וּבְמִלְאכַת הַמִּשְׁכָּן לֹא הִתְנַדְּבוּ בְּתַחֲלָה, אֶלָּא כִּף אָמְרוּ נְשִׂאִים: 'יִתְנַדְּבוּ צְבוּר מִה שְׁמִתְנַדְּבִין, וּמִה שְׁמִחֻסְרִין, אָנוּ מְשֻׁלְמִין אוֹתוֹ'. פִּינּוּן שֶׁהַשְּׁלִימוּ צְבוּר אֶת הַכֵּל, שְׁנֵאֲמַר (שמות לו) "וְהַמְּלָאכָה הִיְתָה דִּים", אָמְרוּ נְשִׂאִים, מָה עָלִינוּ לַעֲשׂוֹת, "הִבִּיאוּ אֶת אַבְנֵי הַשֹּׁהַם" וְגו'. לְכַף הַתְּנַדְּבוּ בְּחֻכְמַת הַמִּזְבֵּחַ תַּחֲלָה. וּלְפִי שְׁנַתְעֲצִלוּ מִתַּחֲלָה נְחֻסְרָה אוֹת מִשְׁמֵם "וְהַנְּשֵׂאִים" כְּתִיב: